

Bruxelles, 18 iunie 2024
(OR. en)

11333/24

COPEN 326
JAI 1067

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	10254/24
Subiect:	Concluziile Consiliului privind sporirea cooperării judiciare cu țările terțe în domeniul combaterii criminalității organizate

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului privind sporirea cooperării judiciare cu țările terțe în domeniul combaterii criminalității organizate, aprobate de Consiliu în cadrul celei de a 4031-a reuniuni a sale desfășurate la 13-14 iunie 2024.

Concluziile Consiliului

„Combaterea traficului de droguri și a criminalității organizate:

sporirea cooperării judiciare cu țările terțe”

Introducere**Chestiunea generală**

- a) Criminalitatea organizată și traficul ilicit de droguri reprezintă o amenințare majoră pentru cetățenii, întreprinderile și instituțiile europene, precum și pentru economia europeană și securitatea statelor membre. Grupurile infracționale organizate utilizează din ce în ce mai mult violența extremă, infiltrarea economiei licite și corupția, erodând astfel statul de drept și punând în pericol fundamentele democrațiilor noastre.
- b) Strategia UE de combatere a criminalității organizate 2021-2025¹ urmărește să stimuleze cooperarea în materie de asigurare a respectării legii și cooperarea judiciară, să combată structurile criminalității organizate și infracțiunile cu prioritate ridicată, să elimine profiturile provenite din săvârșirea de infracțiuni și să asigure un răspuns modern la evoluțiile tehnologice. Strategia UE în materie de droguri 2021-2025 și Planul de acțiune al UE în materie de droguri 2021-2025 oferă cadrul politic general privind politica în materie de droguri. Acestea adoptă o abordare bazată pe dovezi, integrată, echilibrată și multidisciplinară a fenomenului drogurilor la nivel național, la nivelul UE și la nivel internațional. Un document mai recent, Comunicarea Comisiei privind foaia de parcurs a UE pentru combaterea traficului de droguri și a criminalității organizate², stabilește acțiuni privind consolidarea rezilienței centrelor logistice, inclusiv prin intermediul Alianței portuare europene, privind destructurarea rețelelor infracționale de mare risc, privind prevenirea și privind cooperarea internațională.

¹ Doc. 8085/21 + ADD1.

² Doc. 14114/23.

- c) Pe baza acestui cadru și în contextul situației din ce în ce mai alarmante a drogurilor, există o nevoie imperioasă de a lua măsuri cu impact pentru a combate criminalitatea organizată legată de droguri, printr-un efort colaborativ din partea statelor membre, a instituțiilor și a agențiilor UE și în cadrul unei abordări multidimensionale. Prezentele concluzii abordează aspectele acestor măsuri care se referă la intensificarea cooperării judiciare cu țările terțe.

Cooperarea judiciară

- d) Majoritatea rețelelor infracționale cele mai amenințătoare își întind activitatea și dincolo de granițele UE. Această acoperire globală se reflectă în componența rețelelor infracționale, 112 naționalități fiind reprezentate printre membrii celor mai amenințătoare 821 de rețele infracționale³. Prin urmare, cooperarea judiciară cu țările terțe este esențială pentru a facilita urmărirea penală și a aduce în fața justiției membrii rețelelor infracționale.
- e) Cooperarea judiciară cu țările terțe este deja bine dezvoltată, atât la nivelul statelor membre, cât și la nivelul UE. La nivelul UE există deja numeroase instrumente, foruri și instrumente juridice. Eurojustul, Parchetul European (EPPO) și Rețeaua judiciară europeană în materie penală (RJE), în special, își extind constant colaborarea și parteneriatele cu țările terțe pentru a facilita cooperarea judiciară. Sunt necesare măsuri suplimentare, în limitele tratatelor, pentru a îmbunătăți și mai mult cooperarea judiciară cu țările terțe în domeniul combaterii criminalității organizate. Aceste măsuri ar trebui să se concentreze asupra unui număr limitat de priorități, astfel încât să se obțină rezultate pe termen scurt.

³ Raportul public al Europolului intitulat „Decoding the EU’s most threatening criminal networks” (Decodarea celor mai amenințătoare rețele infracționale din UE).

- f) Măsurile care ar putea fi luate atât la nivelul Uniunii, cât și la nivel național pentru intensificarea cooperării judiciare în materie penală diferă în funcție de țara terță în cauză. Printre elementele care trebuie luate în considerare se numără: nivelul de cooperare judiciară și în materie de aplicare a legii care există în prezent; situația existentă în ceea ce privește statul de drept și drepturile fundamentale, inclusiv protecția datelor; situația țării terțe ca țară de origine, de tranzit sau de destinație pentru traficul de persoane și de bunuri; măsura în care țara terță este o țară de origine a unor organizații criminale care sunt active în UE; măsura în care țara terță este utilizată în mod abuziv drept loc de refugiu de către persoanele care sunt suspectate că au un rol esențial în activitățile unei organizații criminale și care beneficiază de pe urma activităților infracționale și a veniturilor provenite din acestea – denumite și ținte de mare importanță. Existența unor deficiențe semnificative care contribuie la capacitatea organizațiilor criminale de a spăla bani sau de a transfera active cu origine ilegală prin sistemul financiar este un alt element care poate fi luat în considerare. Măsurile de mai jos ar trebui evaluate de toate părțile interesate implicate, potrivit mandatelor și competențelor fiecăreia dintre acestea și în conformitate cu principiul cooperării loiale, în raport cu fiecare țară terță în privința căreia este necesară îmbunătățirea cooperării judiciare. Acestea ar trebui puse în aplicare într-un mod flexibil, ținând seama de diferitele situații și de contextul specific.
- g) În conformitate cu tratatele, statele membre continuă să aibă o competență extinsă în ceea ce privește stabilirea celor mai eficace instrumente pentru a asigura cooperarea judiciară în materie penală cu țările terțe pe bază bilaterală. Majoritatea măsurilor enumerate mai jos sunt menite să completeze măsurile luate de statele membre la nivel bilateral în cadrul colaborării lor cu țările terțe în ceea ce privește cooperarea judiciară.

Concluziile Consiliului

1. Consiliul subliniază necesitatea de a spori cooperarea judiciară în materie penală cu țările terțe în cadrul eforturilor de combatere a criminalității organizate. În acest context și sprijinind totodată eforturile depuse în continuare în legătură cu cooperarea judiciară cu țările terțe în general, Consiliul consideră că sunt necesare măsuri suplimentare. Noile măsuri propuse a fi luate la nivelul UE sunt menite să completeze și să sporească eficacitatea acțiunilor deja în curs la nivelul UE și a acțiunile întreprinse de statele membre la nivel bilateral.
2. Noile măsuri ar trebui să se concentreze asupra țărilor terțe în cazul cărora realizarea de eforturi suplimentare ar produce efecte deosebit de benefice pentru sporirea cooperării judiciare în domeniul combaterii criminalității organizate. Țările terțe pot fi identificate pe baza unor criterii relevante, cum ar fi numărul de „ținte de mare importanță”⁴ aflate în țările terțe care fac obiectul unor cereri de cooperare judiciară (inclusiv cereri de extrădare, cereri de asistență judiciară reciprocă și cereri în vederea confiscării) și existența unor deficiențe semnificative care contribuie la capacitatea organizațiilor criminale de a spăla bani sau de a transfera active cu origine ilegală prin sistemul financiar (denumite în continuare, în sensul prezentelor concluzii, „țări terțe prioritare”).
3. În acest cadru, Consiliul invită Eurojustul, în consultare, atunci când este cazul, cu RJE, Europolul și EPPO, să colecteze și să evalueze informații cu privire la țările în privința cărora este deosebit de important să existe o cooperare consolidată în vederea combaterii criminalității organizate și să transmită rezultatele Consiliului și Comisiei spre dezbateră. Între timp, pot să înceapă deja lucrările cu privire la măsurile descrise mai jos, pe baza unei evaluări a nevoilor efectuate de fiecare stat membru, de Comisie și de Eurojust. Acest lucru va permite o mai bună stabilire a priorităților și o mai bună coordonare în viitor.

⁴ Țintele de mare importanță sunt persoanele și organizațiile criminale care reprezintă cel mai mare risc în materie de criminalitate organizată și gravă, Documentul de programare al Europolului 2024-2026, p. 58.

4. Consiliul invită statele membre, Comisia, Eurojustul și RJE să organizeze schimburi de experiență și de bune practici între experții din statele membre în ceea ce privește cooperarea judiciară cu țările terțe prioritare. Va fi important ca la aceste reuniuni să fie invitați să participe nu numai procurori și, după caz, judecători de instrucție și agenți de aplicare a legii, ci și autorități centrale. Flexibilitatea este, de asemenea, importantă, având în vedere că statele membre au niveluri de cooperare și nevoi diferite în raport cu anumite țări terțe.
5. Statele membre sunt invitate să asigure faptul că autoritățile statelor membre care sunt prezente în țările terțe prioritare și care joacă un rol în facilitarea cooperării judiciare, cum ar fi, în funcție de organizarea fiecărui stat membru, ofițerii de legătură, magistrații de legătură sau reprezentanțele diplomatice, sunt încurajate să transmită experiența pe care au dobândit-o și bunele practici pe care le-au dezvoltat în cursul cooperării lor judiciare în materie penală cu țara terță în cauză și, după caz, să discute posibilele abordări comune cu privire la comunicarea cu autoritățile sale. Astfel de schimburi de experiență și de bune practici ar putea fi organizate într-un mod informal și flexibil, cu implicarea reprezentanților UE, după caz.
6. Eurojustul a dezvoltat o cooperare intensă cu o serie de țări terțe. Una dintre formele acestei cooperări este detașarea de procurori de legătură în cadrul Eurojustului. Au fost încheiate mai multe acorduri de cooperare și o serie de alte astfel de acorduri sunt în prezent în curs de negociere și vor fi încheiate de UE. Această abordare s-a dovedit deosebit de utilă. Ar putea fi necesare eforturi suplimentare în cazurile în care acest lucru este justificat din punct de vedere operațional. Eurojustul este invitat să ia în considerare posibilitatea de a detașa magistrați de legătură, astfel cum se prevede la articolul 53 din Regulamentul (UE) 2018/1727, în cazuri specifice și în limitele impuse de execuția bugetară.

7. Existența unui acord internațional care să ofere un temei juridic pentru cooperarea judiciară cu țările terțe facilitează în mare măsură această cooperare. Statele membre, SEAE și Comisia sunt invitate să promoveze aderarea țărilor terțe prioritare la convențiile Consiliului Europei care oferă un astfel de temei juridic, în special la convenția privind extrădarea și la cea privind asistența judiciară reciprocă, precum și la protocoalele la acestea. Aderarea la aceste instrumente ar trebui să fie promovată în cooperare cu Consiliul Europei.
8. Este important să se combine eforturile diplomatice în vederea unei cooperări mai eficace cu țările terțe prioritare. Acest lucru include asigurarea faptului că aspectele legate de cooperarea judiciară, în special dificultățile în obținerea extrădării, sunt avute în vedere în mod adecvat în discuțiile mai largi dintre UE și aceste țări terțe. Din acest motiv:
- a) Comisia, în consultare cu Eurojustul și, după caz, cu Europolul și SEAE, este invitată să elaboreze și să actualizeze periodic un material de informare privind colaborarea cu țările terțe prioritare, care să includă date relevante privind nivelul cooperării în materie de asigurare a respectării legii și al cooperării judiciare. Acest material de informare poate fi utilizat în cadrul diferitelor foruri de cooperare, cu ocazia dialogurilor politice sau a vizitelor reprezentanților UE. Acesta ar trebui, de asemenea, să fie pus la dispoziția statelor membre în vederea contactelor pe care acestea le au cu țara terță în cauză.
 - b) Comisia și statele membre sunt invitate să organizeze, după caz, dialoguri specifice bazate pe abordarea „Echipa Europa” cu țările terțe prioritare, în prezența unor reprezentanți la nivel înalt ai Comisiei și ai statelor membre relevante, pentru a discuta în mod specific despre modalitățile de îmbunătățire a cooperării judiciare sub toate aspectele sale.

9. Măsurile descrise mai sus constituie un set de instrumente pentru cooperarea judiciară cu țările terțe care trebuie să fie utilizat în mod flexibil și în funcție de circumstanțele specifice (inclusiv de situația în ceea ce privește independența justiției, drepturile omului și protecția datelor). Acest set de instrumente este deosebit de util în cadrul eforturilor suplimentare de îmbunătățire și intensificare a cooperării judiciare cu țările terțe prioritare, în coordonare cu eforturile depuse în domeniul asigurării respectării legii. Setul de instrumente este, de asemenea, relevant în contextul mai larg al cooperării judiciare cu țările terțe în general și ar trebui avut în vedere în acest context.
-